

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Natura 2000-plan 2010-2015

Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb

Natura 2000-område nr. 4
Habitatområde H4
Fuglebeskyttelsesområde F11

Kolofon

Titel:

Natura 2000-plan 2010-2015. Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb
Natura 2000-område nr. 4
Habitatområde H4
Fuglebeskyttelsesområde F11

Emneord:

Habitatdirektivet, Miljømålsloven, målsætninger, indsatsprogram, Natura 2000-planer, Hirsholmene, Ellinge Å's udløb

Udgiver:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst
www.naturstyrelsen.dk

Copyright:

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Sprog:

Dansk

År:

2011

ISBE nr.

978-87-7091-056-9

ISBN nr.

978-87-7091-058-3

Dato:

1. december 2011

Forsidefoto: Hirsholm set fra søsiden

Fotograf: Torben Ebbensgaard

Resume:

Natura 2000-plan for Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb (nr. 4). Natura 2000-planen skal sikre gunstig bevaringsstatus for områdets udpegede arter og naturtyper. Området og truslerne mod de udpegede naturtyper og arter beskrives, og der fastlægges målsætninger og indsatser for naturtyperne og arterne. Der foretages en strategisk miljøvurdering af planen.

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

Forord	4
Natura 2000-planlægning	5
<i>Natura 2000-planen er bindende for myndighederne</i>	6
Områdebeskrivelse	7
Trusler mod områdets naturværdier	9
Igangværende pleje og genopretning	13
Tilstand og bevaringsstatus/prognose	14
<i>Vurdering af tilstand</i>	14
<i>Vurdering af bevaringsstatus/prognose</i>	16
Målsætning	19
<i>Overordnet målsætning for Natura 2000-området</i>	20
<i>Konkrete målsætninger for naturtyper og arter</i>	22
<i>Modstridende interesser</i>	23
Indsatsprogram	23
<i>Generelle retningslinjer</i>	24
<i>Konkrete retningslinjer</i>	26
<i>Forslag til mulige virkemidler</i>	27
Sammenhæng og synergi med vandplan	27
Strategisk miljøvurdering	28
Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning	29
Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler	30
Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver	31
Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen	34
Bilag 5. Fiskeriaktiviteter i Natura 2000-området	35

Foto: Claus Bjørn Larsen

Danmarks VIP-natur får egen bodyguard

Hvad har Skagens Gren, Silkeborgskovene og det Sydfynske Øhav til fælles? Eller klokkefrøen, fiskeørnen og gråsælen? De er alle en del af Danmarks særligt værdifulde natur, som vi er forpligtet til at passe godt på. Det samme gælder strandengen, højmosen og boblerevet. Natura 2000-områderne er et netværk af naturområder i EU, der indeholder særligt værdifuld natur set i et europæisk perspektiv. Natura 2000 skal sørge for, at alle 27 EU-lande drager omsorg for egne truede dyr, planter og natur.

Danmark har i alt 246 Natura 2000-områder. Hvert område får nu sin helt egen naturplan, der skal fungere som bodyguard. Det er i alt for mange år gået tilbage for naturens mangfoldighed. Nu skal planerne sørge for, at staten, kommuner og lodsejere drager omsorg for de naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede sårbare eller sjældne i EU.

Ny natur på vej

Naturplanerne er den hidtil største naturindsats, der nogensinde er sat i værk i Danmark. Budgettet er ca. 1,8 mia. kroner og vil i stor udstrækning blive finansieret af EU's landdistriktsmidler. Den planlagte indsats dækker ca. 1.600 km², hvoraf de 40 km² er ny natur.

Der er planlagt hundredvis af nye vandhuller, som vil sikre levesteder for padder som klokkefrøen og vandsalamanderen. 200 km² løvskov skal beskyttes mod rydning, og flere hule, gamle og døde træer vil give levesteder for svampe, flagermus og insekter. Fiskeri på havet skal reguleres, så de unikke danske boblerev sikres mod at blive ødelagt af fiskeredskeer, og danske højmoser skal igen have mulighed for at få det bedre. Lige nu er de truet af udtørring og tilgroning. Med naturplanerne skal der ryddes krat og buske og gives bedre og mere naturlige vandforhold.

Tilbagegangen stoppes

Som ny miljøminister er jeg glad for, at vi nu har en plan for at stoppe naturens tilbagegang i Natura 2000-områderne. Der må ikke ske yderligere skade på naturen. Planerne har været for længe undervejs under VK-regeringen. Natura 2000-områderne blev udpeget i årene 1998-2004, og tilbagegangen skulle være standset allerede sidste år.

Danmarks nye SRSF-regering vil føre en mere aktiv og fremsynet naturpolitik. De 246 Natura-områder har nu hver en bodyguard, mens regeringen laver en plan for hele Danmark. Naturplan Danmark skal sætte ambitiøse mål – ikke blot for den natur som findes i Natura 2000-områderne, men for hele den danske natur.

Lad os så komme i gang !

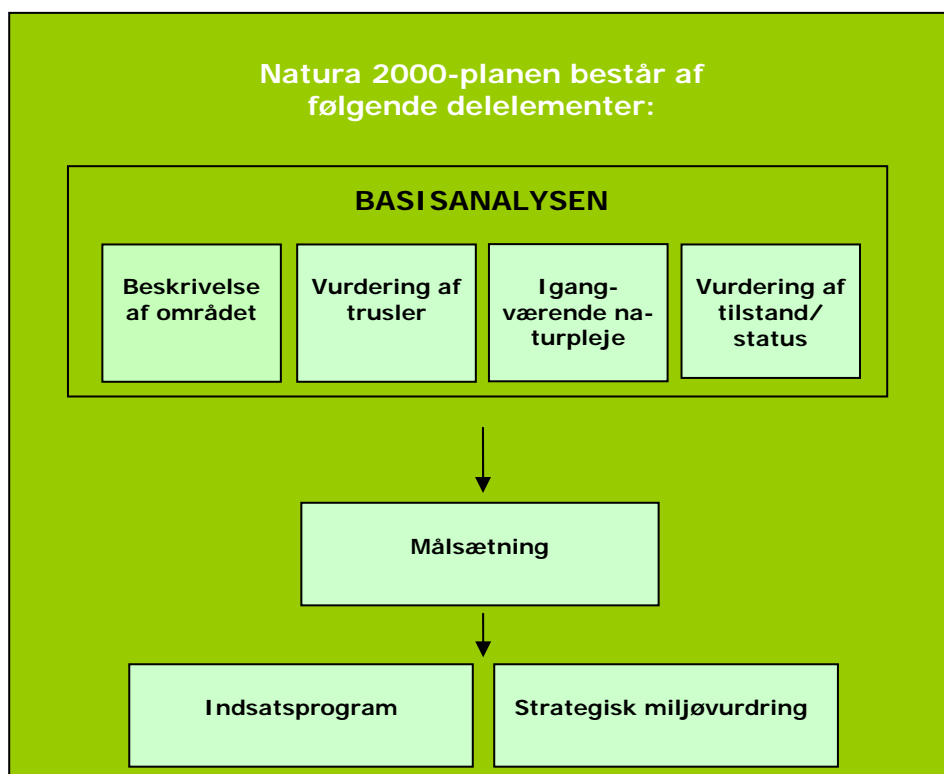
Med venlig hilsen
miljøminister Ida Auken

Natura 2000-planlægning

EU's Natura 2000-direktiver (Fuglebeskyttelses- og Habitatdirektiverne) forpligter Danmark til at gøre den nødvendige indsats for at sikre eller genoprette en række sjældne, truede eller karakteristiske naturtyper og arter. Gennem en målrettet indsats i de udpegede Natura 2000-områder bidrager Danmark til at sikre den europæiske natur og dens mangfoldighed.

Med henblik på at prioritere den nødvendige indsats udarbejder Naturstyrelsen en Natura 2000-plan, der dækker hvert af de udpegede beskyttelsesområder. Natura 2000-planen er en sammenfattende plan, som både indeholder Natura 2000-skovplan for de skovbevoksede fredskovpligtige arealer og Natura 2000-plan for øvrige områder samt arter.

Planen omfatter "udpegningsgrundlaget", dvs. de naturtyper og arter, som området er udpeget for. Natura 2000-planens indhold er vist i figur 1.

Figur 1. Opbygning af en Natura 2000-plan

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne

Natura 2000-planen er bindende, således at alle myndigheder i deres arealdrift, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt skal lægge Natura 2000-planen til grund. Planen er vedtaget i 2011, hvorefter kommunalbestyrelserne og Naturstyrelsen udarbejder bindende handleplaner, som skal sikre gennemførelsen af Natura 2000-planen. Direkte statslig opfølgning i form af bekendtgørelser o.l. sker dog på grundlag af Natura 2000-planen. Offentlige lodsejere kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i deres drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v. på grundlag af konsekvensvurderinger mm. Der er ikke gennemført en konsekvensvurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet der ikke i planen er taget konkret stilling forvaltningsindsatsens præcise lokalisering eller valgt forvaltningsmetoder. Der er dog i Natura 2000-planen taget stilling til afvejning mellem modsatrettede naturinteresser i de tilfælde hvor sådanne allerede på nuværende tidspunkt i planlægningen kan forudses, og hvor en sådan afvejning er forbundet med og nødvendig for forvaltningen af området. Evt. konkrete konsekvenser af denne afvejning vil blive afklaret i forbindelse med gennemførelsen af planen og valg af virkemidler.

Natura 2000-planens målsætninger er bindende og skal desuden anvendes ved konsekvensvurdering i forbindelse med myndighedsudøvelse, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 (ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007 med senere ændringer) om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Indsatsprogrammets retningslinjer er ligeledes bindende og danner grundlag for områdets handleplan og eventuelle drifts- og plejeplaner.

Natura 2000-planen koordineres med vandplanen for hovedvandopland Nordlige Kattegat, Skagerrak og Vesterhav og bliver ligesom denne revideret hvert 6. år. De dele af Natura 2000-planen, der vedrører skovbevoksede fredskovspligtige arealer, revideres dog kun hvert 12. år.

Områdebeskrivelse

Natura 2000-området har et areal på 9533 hektar (næsten fordoblet siden basisanalysen pga. udvidelse med rev og boblerev) og afgrænses som vist på bilag 1. Natura 2000-området består af Habitatområde nr. H4 og Fuglebeskyttelsesområde nr. F11. På Naturstyrelsens hjemmeside (www.naturstyrelsen.dk) samt i figur 2 og bilag 2 er der angivet hvilke naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for dette område.

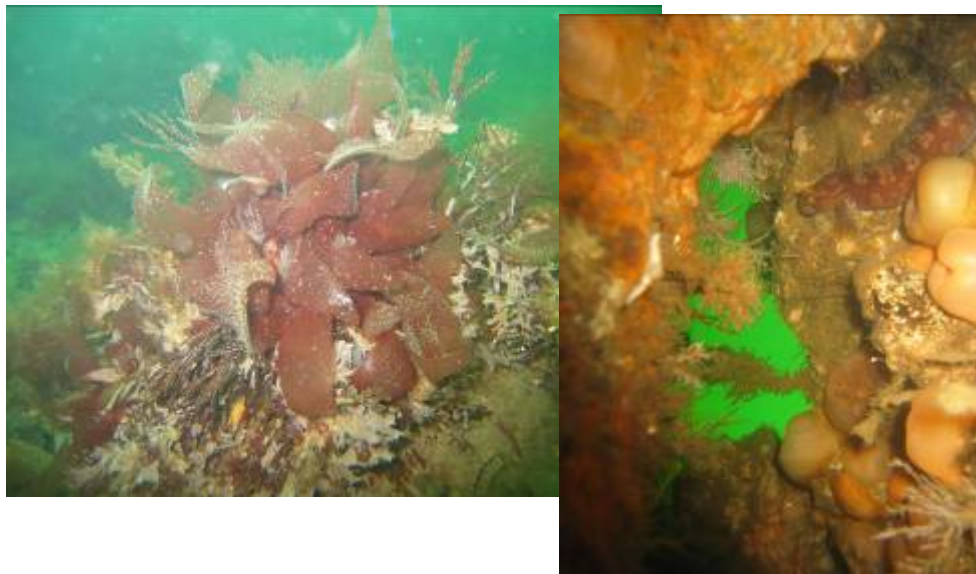
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. H4				
Naturtyper:	Sandbanke (1110)		* Grå/grøn klit (2130)	
	* Lagune (1150)		Grårisklit (2170)	
	Rev (1170)		Klitlavning (2190)	
	Boblerev (1180)		Næringsrig sø (3150)	
	Strandvold med enårige planter (1210)		Brunvandet sø (3160)	
	Strandvold med flerårige planter (1220)		Vandløb (3260)	
	Enårig strandengsvegetation (1310)		* Surt overdrev (6230)	
	Strandeng (1330)		Tidvis våd eng (6410)	
	Forklit (2110)		Rigkær (7230)	
	Hvid klit (2120)			
	Arter:	Hedepletvinge (1065)		Odder (1355)
		Havlampret (1095)		Gråsæl (1364)
		Bæklampret (1096)		Spættet sæl (1365)
Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. F11				
Fugle:	Fjordterne (Y)		Splitterne (Y)	
	Havterne (Y)		Tejst (Y/T)	

Figur 2. Naturtyper, fugle og andre arter, der udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. (T): Trækfugl, (Y): Ynglefugl.

Området består primært af åbne havområder med undersøiske sten- og boblerev, samt øer, holme og skær med et enestående fugleliv. På fastlandet er der omkring udløbet af Elling Å strandenge, klitter, overdrev og ferske enge.

Splitterne har i de seneste år været inde i en tilbagegang på nationalt plan.

Hirsholmene udgør toppen af Danmarks største stenrev. Revne har en for Danmark unik forekomst af makroalger (tang), både i mængde og artsantal. Her findes også de specielle "boblerev", som er under

Sten- og boblerevene har en nærmest koralrevslignende, stærkt farvestrålende flora og fauna. Her ses tv. Rødalgen "søl", th. ålekvabbe bag søanemoner og sønelliker. Foto: Svend Aage Bendtsen

søiske formationer (søjler) opstået ved mikroorganismers sammenkitning af sand til sandsten, hvor forskellige gasser fra undergrunden frigives. Naturtypen rummer et meget rigt koralrevslignende dyreliv med farvestrålende organismer.

På fastlandet er naturen i området domineret af grønsværsklitter med bagvedliggende strandenge. Engene på fastlandet huser en isoleret, men vigtig bestand af den sjældne sommerfugl hedepletvinge, og i Elling Å er der fund af både bæk- og havlampret samt bilag II-arten laks. I klitterne findes enkelte kloner af ansvarsarten nikkende kobjælde lige som der på engene langs åen findes pæne bestande af de rødlistede bakke-gøgelilje og kødfarvet gøgeurt.

Området indeholder desuden en bestand af bilag IV-arten strandtudse.

I basisanalyserne for Natura 2000-området Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb findes der en mere detaljeret gennemgang af området. Se [Naturstyrelsens hjemmeside](#).

Natura 2000-området ligger i Frederikshavn Kommune og indenfor vandplanområdet hovedvandopland 1.1 Nordlige Kattegat, Skagerrak og Vesterhav.

Danmarks klart største koloni af tejest findes på molen på Hirsholm. Arten yngler i hulrum mellem molens store sten. Foto: Torben Ebbensgaard.

Trusler mod områdets naturværdier

I det følgende afsnit skal de oplyste trusler forstås som påvirkninger af naturtyper og arter, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Trusler er i den forbindelse aktuelt forekommende og konkrete påvirkningsfaktorer, der enkeltvis eller i samvirkning vil kunne forhindre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Det kan dog også være potentielle påvirkningsfaktorer i det omfang, at der er viden om, at påvirkningerne periodevis er forekommet i området, men aktuelt ikke er til stede. Aktuelle påvirkninger, der f.eks. reguleres internationalt eller i anden sammenhæng, og derfor ikke er et anliggende for Natura 2000-planen, kan også fremgå, men vil ikke være en del af denne Natura 2000-plans indsatsprogram.

Arealreduktion/fragmentering. Den relativt lille bestand af hedepletvinge i området er isoleret fra bestanden i det nærliggende N2000-område ved Råbjerg og Tolshave Mose pga. manglende trædesten og økologiske korridorer i mellemområdet. Forekomsterne af klitlavning, surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær, samt de få velegnede levesteder for fjord- og havterne, er ligeledes små og isolerede, hvilket vanskeliggør spredningen af de karakteristiske arter for naturtyperne.

Levestedet for hedepletvinge ved Strandby omfatter bl.a. arealer langs strandstien, hvor der findes en pæn bestand af værtsplanten djævelsbid. Foto: Torben Ebbensgaard

Næringsstofbelastning er en trussel mod vandmiljøet og dermed de marine naturtyper i Kattegat. For stor tilførsel af næringsalte har givet problemer med øget algevækst, iltvind og heraf negativ påvirkning på invertebratfaunaen (hvirvelløse dyr som krebsdyr, muslinger, snegle, orm mm.) på og i havbunden, samt bundlevende fisk. Næringsstofbelastningen er således med til at forringe fødegrundlaget for fugle og sæler i beskyttelsesområdet.

I det terrestriske miljø på fastlandet er der ligeledes tydelige tegn på næringsstofbelastning på de næringsfattige naturtyper særligt grå/grøn klit, surt overdrev og klitlavning, og i lidt mindre grad strandenge og rigkær.

Næringsbelastningen betyder at leve- og ynglepladser for terner og hedepletvinge forringes.

Søer er belastet af næringsstoffer fra overfladeafstrømning, hvilket giver algeopblomstring i søen.

Pesticider og gifte. Som det fremgår af vandplanen for Nordlige Kattegat, Skagerrak og Vesterhav, er der indenfor natura 2000-området

N4 konstateret miljøfarlige stoffer i koncentrationer, der gør, at områdets dyre- og planteliv kan blive påvirket negativt.

Tilgroning med træer, buske eller høje urter, som bortskygger den oprindelige, lave, lyskrævende vegetation, er en trussel mod klitlavninger, klitter, overdrev, strandenge og rigkær. Ligeledes er levesteder for hedepletvinge, samt redearealer for split-, hav- og fjordterne, truet af tilgroning.

Bakkegøgelije er karakteristisk art for naturtypen surt overdrev, ligesom kødfarvet gøgeurt og nikkende kobjælde er andre spændende arter, der vokser på hhv rigkær og kalkoverdrev i området. Fotos: Torben Ebbensgaard

Uhensigtsmæssig hydrologi. Strandenge, rigkær, tidvist våde enge, klitlavning og vandløb er truede af uhensigtsmæssig hydrologi såsom afvanding i form af dræning og grøftning samt regulering, oprensning og grødeskæring af vandløbet.

Uhensigtsmæssig drift. Fortsat gødskning på en række af især strandengene er en trussel mod naturtypens mulighed for at opnå gunstig tilstand.

Regulering, oprensning, spærringer, vandindvinding samt grødeskæring i vandløbet skaber desuden dårlige fysiske og biologiske forhold og er dermed en trussel mod levestedsforholdene for bl.a. hav- og bæklampret.

Anlæg og anlægsaktiviteter. Opstemning forhindrer havlampretten i at nå sine gydepladser længere oppe i vandløbet.

Invasive arter. En række invasive arter, især rynket rose og ikke-hjemmehørende nåletræer, har etableret sig i området og er en trus-

Natura 2000-plan

sel mod de terrestriske naturtyper, særligt klitnaturtyper, strandvolde, strandenge og overdrevstyperne.

I havet er butblæret sargassotang (*Sargassum muticum*) en trussel mod den naturlige, særdeles artsrige flora og fauna, som er karakteristisk for de marine habitatnaturtyper. Der er indtil videre ikke kendskab til bekæmpelsesmetoder rettet mod disse marine arter.

Forstyrrelser. For terne-arterne på Hirsholmene har forstyrrelse i form af færdsel udviklet sig til at være en alvorlig trussel. Naturstyrelsen har de seneste år gennemført tiltag for at modvirke problemet.

Øget færdsel i klitterne og på strandengen er nogle steder en trussel mod naturtyperne.

Prædation, jagt og fiskeri. Fiskeri med bundsløbende redskaber, hvorved der sker en fysisk ødelæggelse af naturtyperne rev og boblerev, dels ved fjernelse af bundflora og bundlevende dyr, og dels ved fjernelse af hårbund, sten og skaller, er en trussel mod rev og boblerev. Omfanget af det aktuelle fiskeri på de pågældende naturtyper kendes ikke. NaturErhvervstyrelsen har dog oplysninger om fiskeri med større fartøjer i og omkring området. Dette fiskeri fremgår af Bilag 5, hvor fiskeriaktiviteterne i 2009 er vist for fiskefartøjer større end 15m.

Fiskeri med faste redskaber udgør en trussel mod boblerevene, da redskaberne kan hægte sig fast i boblerevet og efterfølgende løsrive, knække eller vælte konkrete boblerevsstrukturer. Omfanget af det aktuelle fiskeri kendes ikke.

På sandbanker kan fiskeri med bundsløbende redskaber være en trussel, idet der sker en fysisk ødelæggelse af denne naturtype, dels ved fjernelse af bundflora og bundlevende dyr, og dels ved fjernelse af hårbund, sten og skaller. Omfanget af det aktuelle fiskeri på de pågældende naturtyper kendes ikke. NaturErhvervstyrelsen har dog oplysninger om fiskeri med større fartøjer i og omkring området. Dette fiskeri fremgår af Bilag 5, hvor fiskeriaktiviteterne i 2009 er vist for fiskefartøjer større end 15m.

Fiskeri er vurderet som en trussel mod havlampret, idet fiskeri kan medføre reduktion i bestandene af arten og fødegrundlaget. Omfanget af det aktuelle fiskeri kendes ikke.

Splitterne placerer sig midt i hættemågekolonien, hvor de danner fælles front mod de store måger - sølvmåge (forrest) og svartbag (bagerst). Fotos: Torben Ebbensgaard

Igangværende pleje og genopretning

Siden 2007 er bestandene af store mågearter (sølvmåge og svartbag), i samarbejde med Danmarks Miljøundersøgelser og Zoologisk Museum, er bestandene blevet reguleret på Hirsholmene. Skarvbestanden reguleres ved pensling af æg. Disse tiltag har givet bedre ynglesucces for splitterne og hættemåge m.fl.

Levestedet for hedepletvinge er omfattet af et LIFE-projekt ("ASPEA"), som har til formål at undersøge bestanden samt forbedre levesteder og bevaringsprognose for arten. Projektet blev afsluttet i 2008, hvor målrettet pleje (hvh. afgræsning, frahegning, rydning, afbrænding) af delarealerne af det 14 ha. store levested anbefales. Rapporten kan ses på: www.aspea.dk

Naturstyrelsen har de senere år bekæmpet rynket rose, japansk-pileurt og kæmpe-balsamin på Hirsholm. Den sydligste del af Hirsholm er ryddet for buske og dele af græsvæksten slås.

Hirsholmene er udlagt som naturreservat. Der er desuden fredninger på Hirsholmene og Strandby Sydstrand.

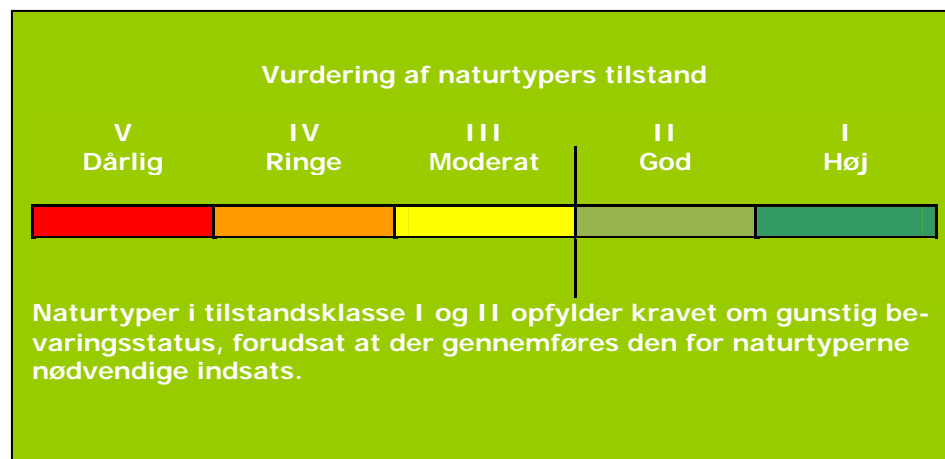
Tilstand og bevaringsstatus/prognose

For nogle naturtyper er der udviklet et system til vurdering af den enkelte naturtypes aktuelle *tilstand*, som er et udtryk for typens aktuelle naturindhold og en række andre målbare faktorer.

Bevaringsstatus for naturtyper og arter er derimod en vurdering af, hvordan deres tilstand vil være i fremtiden, såfremt der ikke sker ændringer i udnyttelsen og i de trusler, der eksisterer i dag. Der er således tale om en *prognose* for arternes og naturtypernes udviklingsretning. I de følgende afsnit er der nærmere beskrevet tilstand og bevaringsstatus/prognose for områdets naturtyper og arter.

Vurdering af tilstand

Der er foretaget en vurdering af tilstanden i 23 lysåbne naturtyper og 10 skovtyper. Naturtyperne er kortlagt i dels basisanalyserne, dels i en efterfølgende kortlægning. Desuden er tilstanden vurderet for udvalgte forekomster af 5 søtyper. Vurderingen bygger på et system, der inddeler forekomster af Habitatdirektivets naturtyper i 5 tilstandsklasser (figur 3), hvor I (høj) er bedst og V (dårlig) er værst. Som led i beregningen af tilstanden beregnes både et artsindeks (inddeles i artsklasse I-V), baseret på indholdet af plantearter i en cirkel med radius på 5 m og et strukturindeks (inddeles i strukturklasse I-V), baseret på vegetationshøjden, opvækst af vedplanter, forekomst af drængrøfter m.m. For skovnaturtyperne baseres strukturindeks bl.a. på omfang af jordbearbejdning, afvandingsforhold, forekomst af invasive arter og trækrønernes lagdeling i forskellige etager.

Figur 3. Tilstandsklasser for naturtyper.

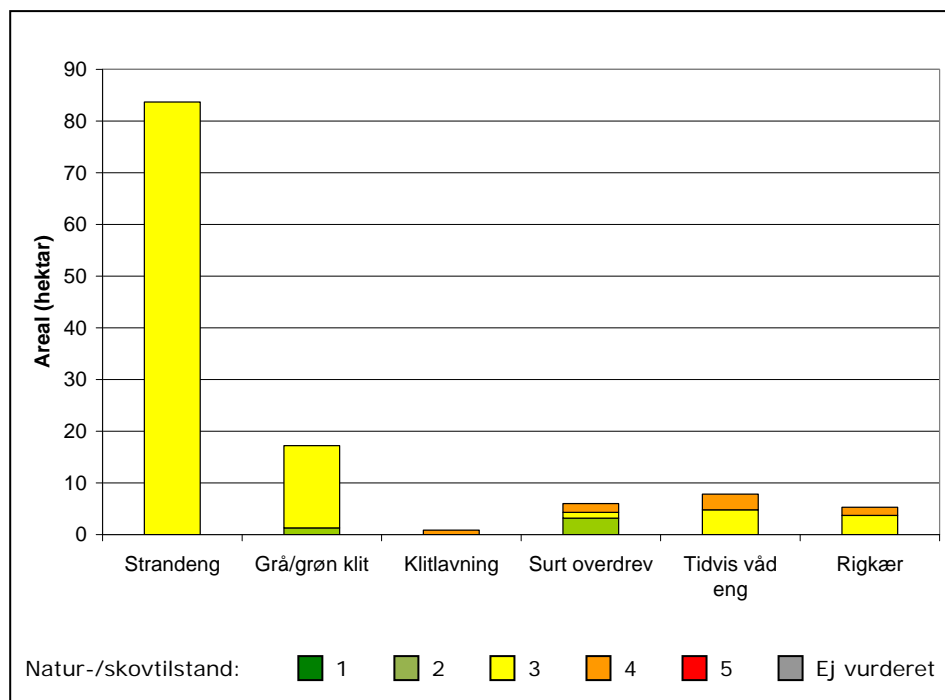
Strukturindeks og artsindeks sammenvejes til et samlet udtryk for natur/skovtilstanden på arealet. Et højt strukturindeks kombineret med et lavt artsindeks viser, at naturarealet har forudsætninger for et højt naturindhold, men at de karakteristiske arter ikke er til stede. Et

Natura 2000-plan

højt artsindeks kombineret med et lavt strukturindeks kan anvendes som et redskab til at lokalisere artsrige forekomster med et stort behov for pleje eller anden indsats.

I figur 4 er vist natur/skovtilstanden for Natura 2000-områdets naturtyper.

Tre af områdets i alt 14 (potentielle) søer og vandhuller er tilstandsvurderet og de er derfor ikke medtaget i figuren. De tre vandhuller er af typen 3150 og 3160 og har samlet areal på blot 0,2 ha.

Figur 4. Natur-/skovtilstand for de af Natura 2000-områdets naturtyper, som er tilstandsvurderet.

Af figur 4 ses, at stort set alle områdets forekomster med habitatnatur har ugunstig naturtilstand.

Underliggende data viser, at alle andre naturtyper end klitlavning har bedre artstilstand end strukturtilstand. Dette antyder, at der er potentiale for at hæve naturtilstanden via målrettet pleje, da artspuljen er til stede, hvorimod der er strukturelle problemer i form af tilgroning og afvanding.

Se kort med tilstandsvurdering af de enkelte forekomster i Natura 2000-området på [Naturstyrelsens hjemmeside](#) under "Se på kort".

Der er endnu ikke udviklet et system til vurdering af tilstanden for en række lysåbne naturtyper, marine naturtyper, større søer, vandløb samt fugle og andre arter.

Vurdering af bevaringsstatus/prognose

Miljømålsloven og skovloven fastsætter som et overordnet mål, at naturtyper og arter, som Natura 2000-områderne er udpeget for, skal have en gunstig bevaringsstatus. Gunstig bevaringsstatus er defineret i Habitatdirektivet (figur 5).

Gunstig bevaringsstatus

En naturtypes "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- det naturlige udbredelsesområde og de arealer, det dækker inden for dette område, er stabile eller i udbredelse, og
- den særlige struktur og de særlige funktioner, der er nødvendige for dets opretholdelse på langt sigt, er til stede og sandsynligvis fortsat vil være det i en overskuelig fremtid, samt når
- bevaringsstatus for de arter, der er karakteristiske for den pågældende naturtype, er gunstig

En arts "bevaringsstatus" anses for "gunstig", når

- data vedrørende bestandsudviklingen af den pågældende art viser, at arten på langt sigt vil opretholde sig selv som en levedygtig bestanddel af dens naturlige levesteder, og
- artens naturlige udbredelsesområde hverken er i tilbagegang, eller der er sandsynlighed for, at det inden for en overskuelig fremtid vil blive mindsket, og
- der er og sandsynligvis fortsat vil være et tilstrækkeligt stort levested til på langt sigt at bevare dens bestande

Figur 5. Habitatdirektivets definition af gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau for naturtyper og arter.

Gunstig bevaringsstatus skal generelt opnås inden for hver af Danmarks to biogeografiske regioner, nemlig den kontinentale og den atlantiske region. Gunstig bevaringsstatus skal dog ifølge EU's vejledning til direktivets artikel 6 også anvendes på de enkelte Natura 2000-områder, men der findes ingen retningslinjer for, hvorledes denne vurdering skal foretages. Den første Natura 2000-plan laves på grundlag af tilgængelig viden og derfor alene ud fra en prognose for de enkelte naturtypers og arters udvikling.

Prognosen for de kortlagte naturtyper er bestemt på områdeniveau ud fra de enkelte forekomsters natur/skovtilstand og aktuelle trusler og inddeles i *gunstig* eller *ugunstig prognose*. Naturtyper i tilstandsklasse I (høj tilstand) eller II (god tilstand) har en gunstig prognose, hvis det vurderes, at tilstanden også kan opretholdes på

Natura 2000-plan

langt sigt. I mange tilfælde forudsætter det, at der gennemføres den for naturtyperne nødvendige indsats i form af naturpleje, begrænsning af næringsstofftilførsel, forbedring af hydrologiske forhold m.m. Prognosen for de øvrige naturtyper og alle arterne er baseret på den bedste tilgængelige viden. Her benyttes begreberne *vurderet gunstig*, *vurderet ugunstig* og *ukendt prognose*.

I Natura 2000-området er der foretaget følgende vurdering af prognosen for naturtyper og arter:

Prognosen er gunstig eller vurderet gunstig for:

- Spættet sæl, odder og tejtst pga. store, stabile eller stigende bestande i området.
- Strandvolde med flerårige planter pga. stabile strukturer og veludviklet vegetation med karakteristiske arter.

Naturtypen 1220, flerårig vegetation på stenede strande og strandvolde er særdeles veludviklet på Hirsholm, hvor særligt strandkål og strand-bede dominerer. (Foto: Christen Jensen).

Prognosen er ugunstig eller vurderet ugunstig for:

- Sandbanker på grund af stor belastning med næringsstoffer fra oplandet
- Rev og boblerev som følge af fiskeri med bundslæbende redskaber og/eller faste redskaber.
- Havlampret pga. spærringer i vandløb og mangel på velegne-

Natura 2000-plan

de gyde- og opvækstområder

- Hedepletvinge pga. fragmentering og tilgroning af levested
- Strandenge pga. afvanding, direkte gødskning og anden næringsbelastning samt fordi hele arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning.
- Sure overdrev, grå/grøn klit og klitlavning pga. tilgroning med høje urter, buske og invasive arter, fordi den laveste ende af tålegrænseintervallet for kvælstof-deposition er overskredet og mere end 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning.
- Tidvis våd eng og rigkær pga. uhensigtsmæssig/dårlig hydrologi, tilgroning med urter, buske og invasive arter og mere end 25 % af arealet er i strukturklasse III-V som følge af eksempelvis tilgroning.
- Vandløb pga. at regulering, sandvandring og for hårdhændet vedligeholdelse giver dårlige fysiske og biologiske forhold
- Hav-, fjord- og splitterne pga. faldende bestande, prædation, forstyrrelse og tilgroning af levesteder.
- Brunvandet sø, da det vurderes at kvælstof-depositionen overskrider tålegrænsen på hele arealet.

Prognosen er ukendt for:

- Lagune og næringsrig sø på grund af mangelfuldt videngrundlag.
- Strandvolde med enårige planter, enårig strandengsvegetation, forklit, hvid klit og grårisklit på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.
- Gråsæl og bæklampret på grund af mangelfuldt vidensgrundlag.

I Elling Å findes både hav- og bæklampret om end i små og dårligt kendte bestandsstørrelser. Fotos: Thorsten Møller Olesen

Målsætning

Det overordnede mål er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget i de enkelte Natura 2000-områder (jf. dog nedenfor om eventuelle modstridende interesser).

Der opstilles en **overordnet målsætning** for området. Den overordnede målsætning angiver det overordnede sigte for, hvorledes området skal udvikle sig både for at sikre områdets integritet og en gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper. Målsætningen skal endvidere fremhæve de naturtyper og arter, der udgør den største arealandel af området, og endelig fremhæves forekomster af naturtyper og arter, der har stor vigtighed på nationalt og/eller biogeografisk niveau. En vurdering af denne betydning foretages efter følgende kriterier:

- Stort areal, levested eller bestand
- Få forekomster
- Truede naturtyper og arter
- Særlige danske ansvarsområder

Der opstilles desuden mere **konkrete målsætninger**, der fastlægger de langsigtede mål for udviklingen i areal og tilstand for de enkelte naturtyper og arters levesteder. Målfastsættelsen tager udgangs-

punkt i den tilstand, som er vurderet for naturtyper og arters levested efter tilstandsvurderingssystemet. Hvor der ikke er udviklet et sådant system, skal gunstig bevaringsstatus sikres eller genoprettes på baggrund af bedste faglige viden. Da der endnu ikke er udviklet et tilstandsvurderingssystem til brug for vurdering af areal og tilstand af levestederne for fuglearterne, er fastsættelse af målsætningen for de enkelte fuglearter på udpegningsgrundlaget sket på baggrund af en vurdering af, om størrelsen og kvaliteten af levestedet kan rumme bestanden, og ikke på om bestanden rent faktisk er til stede. De i planen angivne bestandsstørrelser er fastsat på baggrund af den officielle danske indmelding til EU.

Såvel overordnet målsætning som de konkrete målsætninger rækker ud over 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold. Målsætningerne afspejler desuden en afvejning af eventuelle modstridende interesser efter retningslinjer angivet i Skov- og Naturstyrelsen 2009: "Retningslinjer for den statslige Natura 2000-planlægning: Målfastsættelse og indsatsprogram".

Overordnet målsætning for Natura 2000-området

Baggrund for overordnet målsætning:

I dette Natura 2000 område er der særligt fokus på de store marine arealer, som naturtyper og som levested for fugle.

De under- og oversøiske stenrev og boblerev er, ligesom vandløbet Elling Å og de åbne klit-, kær- og strandengsarealer, karakteristiske landskabslementer i området.

Splitternens ynglekoloni på Hirsholm er landets største, og den er afhængig af en stabil, stor hættemågekoloni. Bestanden af den truede hedepletvinge er isoleret fra nærliggende bestande, den nærmeste ligger ved Tolshave (en del af N3).

Bestanden af tejst udgør langt mere end 5 % af landets samlede bestand, og arealet af boblerev (særligt ansvarsområde) dækker mere end 20 % af det samlede areal af boblerev i landet.

Der er også fokus på de truede naturtyper tidvis våde enge, rigkær og sure overdrev der er reduceret i forhold til tidligere. Området indeholder et stort potentiale for at forbedre og udvide arealet af disse naturtyper.

- *Det overordnede mål for Natura 2000-området er:*

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget opnår gunstig bevaringsstatus. Området ved Hirtsholmene indeholder et stort sammenhængende naturområde med naturmæssige sammenhænge mellem havet og kysten og med udbredte yngle- og rasteområder for hav- og kystfugle samt havpattedyr. Området ved Elling Å's udløb udgør et sammenhængende

naturområde med velegnede levesteder for hedepletvinge.

Det åbne hav omkring Hirsholmene sikres en artsrig under- vandsflora og -fauna, som tilfredsstillende livsbetingelserne for de nationalt vigtige forekomster af fugle som tejst, hav-, fjord- og splitterne samt grå- og spættet sæl. Dette kræver en god vandkvalitet. Lagune og søtyperne sikres ligeledes en god vandkvalitet.

Naturtyperne sure overdrev, tidvis våd eng, rigkær og strandeng sikres så de fremstår som et velegnet, tilstrækkeligt uforstyrret, levested for det særlige dyre- og fugleliv, især de truede arter splitterne og hedepletvinge.

Områdets truede naturtyper og arter sikres. Ligeledes sikres de internationalt vigtige forekomster af boblerev og levesteder for tejst.

Arealet af ovennævnte naturtyper og levesteder øges, og der skabes så vidt muligt sammenhæng mellem forekomsterne. Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturty- pen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav nærings- stofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Skarven bygger både reder på jorden og i de små træer og buske i området. Foto: Bjarke Huus Jensen.

Konkrete målsætninger for naturtyper og arter

Der opstilles følgende konkrete målsætninger, som fastlægger de langsigtede mål for naturtyper og arter i Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb:

- *Naturtyper og arter skal have en gunstig bevaringsstatus.*
- *For naturtyper og for arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse I eller II og gunstig prognose skal udviklingen i deres areal og tilstand være stabil eller i fremgang.*
- *For naturtyper og arters levesteder, der er vurderet til natur/skovtilstandsklasse III-V og/eller ugunstig prognose skal udviklingen i deres natur/skovtilstand være i fremgang, således at der opnås natur/skovtilstand I-II og gunstig bevaringsstatus, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed dertil. Det samlede areal af naturtypen/levestedet skal være stabilt eller i fremgang, hvis naturforholdene tillader det.*
- *For naturtyper og arter uden tilstandsvurderingssystem og/eller med en ukendt prognose er målsætningen gunstig bevaringsstatus. Det betyder, at tilstanden og det samlede areal af levestederne for områdets udpegede arter stabiliseres eller øges, således at der er grundlag for nedennævnte bestandstal eller – for arter uden bestandstalsmål – grundlag for tilstrækkelige egnede yngle- og fourageringsområder.*
- *Det sikres, at arternes levesteder kan danne grundlag for opretholdelse af levedygtige bestande med mulighed for genudveksling mellem delpopulationer, samt nyetablering af delpopulationer.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I målsættes til tilstandsklasse I og skal søges udvidet/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *For ynglefugle sikres tilpas uforstyrrede ynglepladser af tilstrækkelig størrelse og struktur, samt fourageringsarealer af tilstrækkelig kvalitet, til at opretholde stabile, gunstige bestande, således at levestederne minimum vil kunne rumme et antal ynglepar som angivet i tabel 1.*

Art	Antal ynglepar
Splitterne	1400
Havterne	100
Fjordterne	50
Tejst	ca. 750

Tabel 1: Specifikke mål for ynglefuglenes levesteder samt antal ynglepar i område N4 (Hirsholmene). Levestederne sikres en størrelse og struktur, som muliggør opnåelse af det nævnte antal ynglepar.

- *For ynglefuglen tejst sikres tilpas uforstyrrede raste- og fourageringspladser af tilstrækkelig størrelse kvalitet.*
- *Naturtypeforekomster i artsklasse I (i dette tilfælde kun grå/grøn klit) målsættes til tilstandsklasse I og søges udvi-*

- *det/sammenkædet, hvis de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med surt overdrev, strandeng, rigkær og tidvis våd eng udvides hver med 20-50 %, hvor de naturgivne forhold gør det muligt.*
- *Arealet med velegnede levesteder for hedepletvinge udvides med ca. 50 % og sikres en optimal drift og pleje.*
- *For hedepletvinge etableres der trædesten eller spredningskorridorer i form af ekstensivt plejede, ugødskede, lysåbne naturarealer mellem bestande i dette natura2000-område og bestande udenfor eller i andre natura2000-områder for at sikre spredning og genudveksling.*
- *Vandløbet sikres gode fysiske og biologiske forhold, og der sikres frie vandringsmuligheder mellem gyde- og opvækstområderne, hvorved det kan tjene som velegnet levested for havlampret og bæklampret.*

Modstridende interesser

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Hedepletvinges bevaringsstatus er vurderet som ugunstig, og arten er opført som truet. Der vil derfor blive gjort en særlig indsats for at øge arealet af artens levesteder. På trods af et ønske om at opnå fri dynamik og passage i vandløbet Elling å, også af hensyn til havlampret, bæklampret og odder, vil hensynet til hedepletvinges primære levesteder derfor prioriteres højere end vandløbet og dets arter, på vandløbets nederste dele, således, at risiko for oversvømmelser af hedepletvinges aktuelle æglægningsarealer minimeres.

Indsatsprogram

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektivernes krav om gunstig bevaringsprognose er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats over flere planperioder. Det er derfor nødvendigt at prioritere indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode er formuleret i 4 sigtelinjer, som lægger niveauet for indsatsen i planperioden. Sigtelinjerne er beskrevet i bilag 3.

Indsatsprogrammet, der bygger på de 4 sigtelinjer, beskriver indsatsen i den første planperiode 2010-2015 (for skovbevoksede fredskovspligtige arealer dog frem til 2021).

Indsatsprogrammet består af en række **generelle retningslinjer**, som skal sikre den eksisterende naturtilstand. De generelle retningslinjer gælder for alle arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget, og den nødvendige indsats vil efterfølgende blive konkretiseret i de

kommunale/statslige handleplaner.

Indsatsprogrammet består desuden af en række **konkrete retningslinjer**, som skal sikre små naturarealer, ubeskyttede naturarealer og særligt truede arter og naturtyper. De konkrete retningslinjer giver en nærmere beskrivelse af den indsats, som i disse særlige tilfælde skal indarbejdes i de kommende handleplaner.

Indsatsprogrammet indeholder ikke bindende krav til kommunernes, Naturstyrelsens eller andre offentlige lodsejeres brug af de virkemidler og tiltag, som skal sikre den nødvendige indsats. Tiltag prioriteres og konkretiseres i handleplanerne eller i andre opfølgende tiltag.

Indsatsprogrammet for Natura 2000-området omfatter nedenstående generelle og konkrete retningslinjer, som tillige er vist oversigtligt i bilag 2.

Generelle retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 1. Areal og tilstand af udpegede naturtyper og levesteder for udpegede arter må ikke gå tilbage eller forringes.

- 1.1 *Reduktion af kvælstof-deposition fra luften på områdets habitatnaturtyper sker ved administration af husdyrgodkendelsesloven, der med ændringen af 10. februar 2011 har fastlagt et særligt beskyttelsesniveau af hensyn til bevaringsmålsætningen i Natura 2000-planlægningen. Den øvrige tilførsel af næringsstoffer til naturtyperne reduceres, herunder fra dræntilløb og fodring. For marine naturtyper, søer og vandløb reguleres tilførslen af næringsstoffer via vandplanen*
- 1.2 *Der sikres den for naturtyperne mest hensigtsmæssige hydrologi på arealer med strandeng, klitlavning, tidvis våd eng og rigkær, samt på levesteder for hedepletvinge. Vandløb med vandplanter inklusive levesteder for hav- og bæklampret sikres den for naturtypen og arterne mest hensigtsmæssige hydrologi.*
- 1.3 *De terrestriske naturtyper sikres en hensigtsmæssig ekstensiv drift og pleje, og vandløb med vandplanter sikres gode fysiske og kemiske forhold samt kontinuitet og miljøvenlig vandløbspleje. Dette vil samtidig begunstige levestedsforholdene for hav- og bæklampret samt formentlig odder.*
- 1.4 *Der sikres mod, at der sker utilsigtet slitage forårsaget af færdsel i de mest sårbare klitnaturtyper.*
- 1.5 *Der sikres velegnede levesteder for hedepletvinge, tejt, splitterne, fjordterne og havterne.*
- 1.6 *Der sikres levesteder med individuel hensyntagen til den*

enkelte arts sårbarhed overfor forstyrrelser for hav-, split- og fjordterne. Naturstyrelsen undersøger og vurderer, hvor og i hvilket omfang, der er behov for konkret indsats.

Både fjordterne og havterne er i tilbagegang i området, hvor Hirschholm er det foretrukne ynglested. Forstyrrelser generelt og prædation er formodentlig de væsentligste årsager hertil. Her ses fjordterne under kurtisering øverst og havterne klar til styrtdyk nederst. Fotos: Peter Bundgaard Jensen.

- 1.7 *Invasive arter som rynket rose, klit- og bjergfyr, japanpileurt og kæmpe-balsamin bekæmpes og deres spredning forebygges efter bedst kendte viden.*
- 1.8 *For de marine naturtyper sikres det, at projekter og aktiviteter ikke skader lokaliteten.*

Panoramaudsigt over lagunen på Hirsholm. Færdsel på eller nær molerne er forstyrrende for kolonierne af tejst, hav- og fjordterne. Fotos: Christen Jensen og Torben Ebbensgaard

Konkrete retningslinjer

Indsatser efter sigtelinje 2. Små og fragmenterede habitatnaturtyper og levesteder for arter, som ikke kan opretholdes ved drift af det nuværende areal alene, sikres ved arealudvidelse, sammenkædning af arealer, pleje af naboarealer og/eller etablering af spredningskorridorer.

- 2.1 Forekomsterne af klitlavning, surt overdrev, tidvis våd eng og rigkær samt velegnede levesteder for hedepletvinge udvides og sammenkædes, hvor de naturgivne forhold gør det muligt. Udvidelse af nævnte naturtyper bør indtænke mulighederne for samtidig at skabe bedre levesteder for hedepletvinge. Levesteder for split- og havterne (strandeng) udvides med 10-15 ha.*

Indsatser efter sigtelinje 3. Naturtyper og levesteder, som ikke er beskyttet af natur- og miljølovgivningen skal sikres.

- 3.1 *Konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen, sikres mod ødelæggelse.*
- 3.2 *Der sikres beskyttelse mod ødelæggelse af rev og boble-
rev.*

Indsatser efter sigtelinje 4. Der skal gøres en særlig indsats for naturtyper og arter, hvis biogeografiske status er i fare for at blive alvorligt forringet i 1. planperiode.

- 4.1 *Arealet med surt overdrev øges med 2-6 ha, tidvis våd eng med 3-7 ha og arealet med rigkær øges med 5-7 ha. Det samlede areal af typerne sikres stabilitet eller fremgang.*
- 4.2 *Hedepletvinge sikres gunstig bevaringsstatus ved at sikre levestederne en kvalitet og størrelse, så der kan etablere sig en levedygtig bestand i området. Levestedets areal søges udvidet med ca. 2 ha.*
- 4.3 *For den truede ynglefugleart splitterne sikres levestederne en kvalitet og størrelse, så der er et passende antal velegnede ynglelokaliteter i natura 2000 område N4.*

Forslag til mulige virkemidler

Kommunerne, Naturstyrelsen og andre offentlige lodsejere/myndigheder udarbejder handleplaner, vælger virkemidler og foretager den konkrete forvaltning indenfor rammerne af indsatsprogrammet. Mulige virkemidler nævnt i bilag 2 skal derfor betragtes som eksempler på, hvorledes indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammenhæng og synergi med vandplan

Natura 2000-planen er koordineret med vandplanen. Ifølge Vandrammedirektivet må tilstanden af vandområderne ikke forringes, og vandplanens indsatsprogram vil generelt forbedre den eksisterende vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande. Forbedringen sker ved reduktion i tilførslen af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer samt stedvis sikring af en mere naturlig hydrologi i ådale. Vandplanen vil desuden forbedre de fysiske forhold og sikre kontinuiteten på udvalgte vandløbsstrækninger. Disse indsatser forventes i de fleste tilfælde at bidrage til at forbedre tilstanden i de vandafhængige habitatnaturtyper og i levestederne for de arter, der er tilknyttet vand.

Der er gode muligheder for at opnå andre synergieffekter mellem de 2 planer, men i enkelte tilfælde kan der opstå konflikter, f.eks. hvor indsats efter vandplanen medfører oversvømmelser af habitatnaturtyper eller levesteder for arter.

Natura 2000-plan

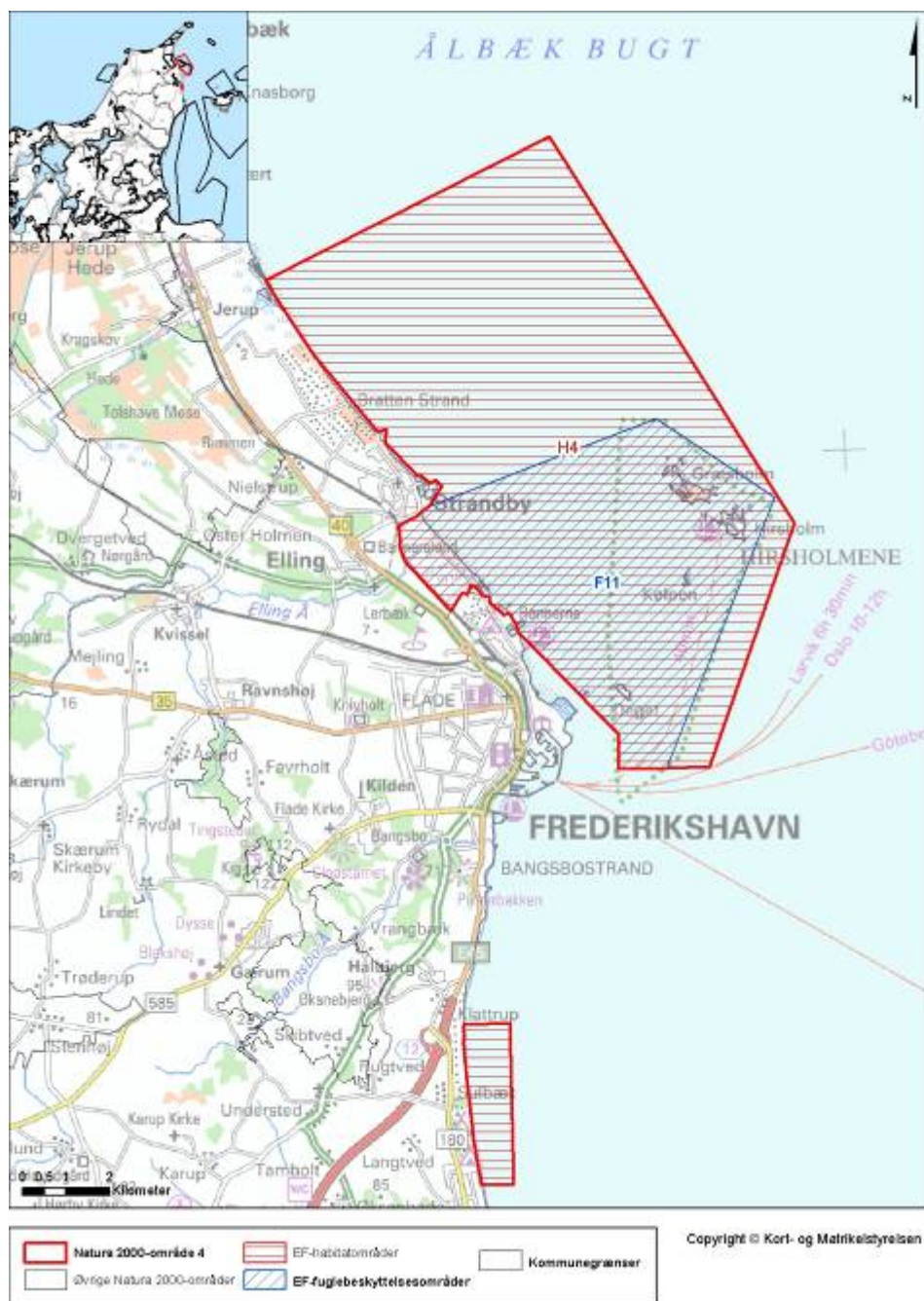
Planlagt indsats efter vandplanen der kan påvirke udpegningsgrundlaget i et Natura 2000-område væsentligt, skal konsekvensvurderes i henhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Indsatsen kan i givet fald kun gennemføres, hvis det på grundlag af bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for området. Potentielle konflikter mellem Vand- og Natura 2000-planen skal som udgangspunkt være afdækket i forbindelse med vedtagelse af vandplanen.

Strategisk miljøvurdering

I medfør af Bekendtgørelse nr. 936 af 24. september 2009 af lov om miljøvurdering skal der foretages en miljøvurdering af planer og programmer, der omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse, eller som kan påvirke et internationalt beskyttelsesområde væsentligt.

I bilag 4 er der udarbejdet en miljørapport, der belyser konsekvenserne ved at gennemføre Natura 2000-planen for område nr. 4

Bilag 1. Kort over Natura 2000-områdets placering og afgrænsning

Natura 2000-området Hirsholmene, havet vest herfor og Ellinge Å's udløb, N4

Bilag 2. Opsummering af Natura 2000-planen og mulige virkemidler

En opsummering af Natura 2000-planens indhold, mål og indsatsprogram findes samlet i Bilag 2 - opdelt på de naturtyper og arter, der udgør udpegningsgrundlaget for det på gældende Natura 2000-område.

Se www.naturstyrelsen.dk – under opslag om plan for dette Natura 2000-område

Bilaget indeholder endvidere en oversigt over mulige virkemidler, der er eksempler på, hvordan indsatsprogrammet kan gennemføres.

Sammen med bilag 2 findes på hjemmesiden baggrundsmateriale for planerne samlet i basisanalyse og tillæg til basisanalyse samt henvisning til kort over forekomst af de kortlagte og tilstandsvurderede naturtyper.

Bilag 3. Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver

Ved igangsætningen af Natura 2000-planprocessen blev der identificeret en række væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver. På baggrund heraf blev der opstillet 4 sigtelinjer, der formulerer prioriteringen af den nødvendige indsats. Sigtelinjerne er forelagt og godkendt af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg. Sigtelinjerne sætter dermed rammerne for Natura 2000-planlægningen.

De overordnede rammer er formuleret i nedenstående bilag. Teksten indgik i idéfasen for vand- og naturplanlægningen, juni – december 2007.

Antallet af naturtyper, der kortlægges og tilstandsvurderes er siden udvidet.

Væsentlige naturopgaver

Miljøministeriet har udarbejdet en oversigt over væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen. Det er de opgaver, som tillægges den højeste prioritet i 1. planperiode fra 2010 til 2015:

Væsentlige naturforvaltningsmæssige opgaver i Natura 2000-planlægningen:

Danmark er ifølge Habitatdirektivet forpligtiget til at iværksætte de nødvendige foranstaltninger, der sikrer eller genopretter en gunstig bevaringsstatus for de naturtyper og arter, der udgør habitatområdernes udpegningsgrundlag.

Samtidig er Danmark forpligtiget til, via gennemførelsen af Fuglebeskyttelsesdirektivet, at træffe egnede foranstaltninger med henblik på at beskytte yngle- og rasteområder for en række fuglearter.

Væsentlige trusler mod naturen

En række faktorer udgør de væsentligste trusler mod de direktivudpegede naturtyper og arter:

Næringsstofbelastning medfører markante forringelser af terrestriske naturtyper, søer, vandløb og kystnære farvande først og fremmest som følge af gødskning, afstrømning fra markarealer og kvælstofnedfald. Store mængder næringsstoffer i naturen fremmer ensartede næringskrævende artssamfund på bekostning af et alsidigt plante- og dyreliv og medfører forringede forhold for den biologiske mangfoldighed og naturtyper og arter;

Tilgroning ændrer på afgørende vis levevilkårene for en række plante- og dyrearter, herunder fuglene. Det truer også især lysåbne naturtyper som moser, enge, klitter, heder, overdrev men også egeskove ofte som følge af manglende eller utilstrækkelig drift;

Fragmentering skaber isolation af arternes bestande, hvorved de risikerer at uddø. Foruden et direkte tab af naturareal, forringes de eksisterende naturtypers tilstand og deres økologiske funktioner;

Udtørring er en vedvarende trussel mod mange våde naturtyper og de tilhørende arter som følge af en ændring i de naturlige vandforhold;

Invasive arter er ikke hjemmehørende arter, der spreder sig. De optager plads og fortrænger det oprindelige plante- og dyreliv og findes i dag på mange naturarealer;

Forstyrrelse kan være en afgørende faktor navnlig for truede og sårbare arter, der på grund af levevis og specifikke krav til levested, vil være følsomme overfor menneskelige aktiviteter. Ofte vil truslerne påvirke i samme retning. For eksempel er tilgroning ofte en effekt af næringsstof-belastning og udtørring, tillige er presset på mange arter højt på grund af fragmentering, og det øges yderligere med forekomst af for eksempel invasive arter og menneskelig forstyrrelse.

Overordnet målsætning

Målsætningen er, at de udpegede naturtyper og arter på sigt opnår "gunstig bevaringsstatus". Der skal opstilles en langsigtet målsætning for hvert af de udpegede Natura 2000-områder.

Målsætningen rækker udover 1. planperiode og beskriver en tilstand, der tager hensyn til potentialet i de lokale naturforhold og i de udpegede områder som helhed.

Sigtelinjer for indsatsen i 1. planperiode

Natura 2000-planen skal under hensynstagen til den overordnede målsætning opstille konkrete retningslinjer for indsatsen i 1. planperiode for hvert enkelt beskyttelsesområde. Det kan være en indsats, som strækker sig ud over planperioden, men som skal iværksættes nu.

Opfyldelsen af Habitat- og Fuglebeskyttelses-direktivernes krav om "gunstig bevaringsstatus" er en opgave, som strækker sig over lang tid og kræver en omfattende indsats. Det er derfor nødvendigt at prioritere og målrette indsatsen i den enkelte planperiode. Den nationale prioritering af indsatsen i 1. planperiode fokuserer på at sikre naturtilstanden for udpegede naturtyper og bestandene for udpegede arter. Der vil på baggrund af naturmæssige forskelligheder være regionale forskelle i gennemførelsen af indsatsen.

Sikring af naturtilstanden af eksisterende naturarealer og arter i beskyttelsesområderne

Ifølge direktiverne skal de naturtyper og arter, der udgør områdernes udpegningsgrundlag, have en gunstig bevaringsstatus. Der er således

en forpligtigelse til at sikre naturen mindst samme tilstand som ved direktivernes ikrafttræden. Dette kræver ofte en løbende driftsindsats og en vedvarende indsats mod næringsstofbelastningen på de eksisterende naturarealer for at opretholde eller genoprette dem i samme tilstand.

Sikring af de små naturarealer

De små naturarealer er ofte i dårlig naturtilstand, blandt andet fordi de er så små, at påvirkningen fra omgivende arealer har stor betydning. En udvidelse af små naturarealer indenfor beskyttelsesområderne samt eventuelt sammenkædning af arealer via spredningskorridorer og trædesten kan være nødvendig for at opretholde naturtilstanden også på længere sigt.

Sikring af naturtyper og levesteder som lovligt kan ødelægges

Der skal ske en sikring af de naturtyper og levesteder, der ikke er beskyttet mod aktiviteter, som direkte kan ødelægge dem. Det drejer sig for eksempel om skovens naturtyper og sten- og boblerev på havet. Der vil derudover være andre ikke beskyttede levesteder for visse af direktivernes arter, hvor en sikring kan være nødvendig, for eksempel for visse fuglearter.

Indsats for truede naturtyper og arter

For naturtyper og arter, hvis status på landsplan er i fare for at blive voldsomt forringet i 1. planperiode, og hvor der er en fare for, at de forsvinder fra den danske natur på sigt kan en egentlig naturgenopretningsindsats og/eller målrettet drift være nødvendig. Som eksempler på truede naturtyper og arter kan nævnes højmoser, eremit og sorterterne.

Natura 2000-planlægningen fastlægger desuden retningslinjer for myndighedernes skønsmæssige beføjelser efter lovgivningen i øvrigt.

Natura 2000 og Vandrammedirektivet

Gennemførelsen af Vandrammedirektivet og vandplanerne forventes at bidrage til at imødegå nogle af ovennævnte trusler. Eksempelvis genskabes nye naturområder i ådale, og vandkvaliteten vil blive forbedret. Omfanget af synergieffekten mellem Natura 2000 og Vandrammedirektivet vil blive tydelig undervejs i planprocessen. For vandforekomster, der også er omfattet af Natura 2000-direktiverne, vil det strengeste af miljømålene være gældende.

Med målbekendtgørelsen er der fastlagt nærmere retningslinjer for fastsættelse af mål i Natura 2000-områderne og defineret en 5-trinsskala for naturtilstanden i 18 lysåbne naturtyper. Et tilsvarende tilstandssystem er under udarbejdelse for de 10 skovnaturtyper og for direktivernes arter. På et senere tidspunkt vil et tilstandssystem for såvel de ferske som de marine naturtyper blive udarbejdet.

Bilag 4. Miljørapport for Natura 2000-planen
Miljørapport for Natura 2000-planen for område nr. N4 Hirs-
holmene, havet vest herfor og Ellinhg Å's udløb

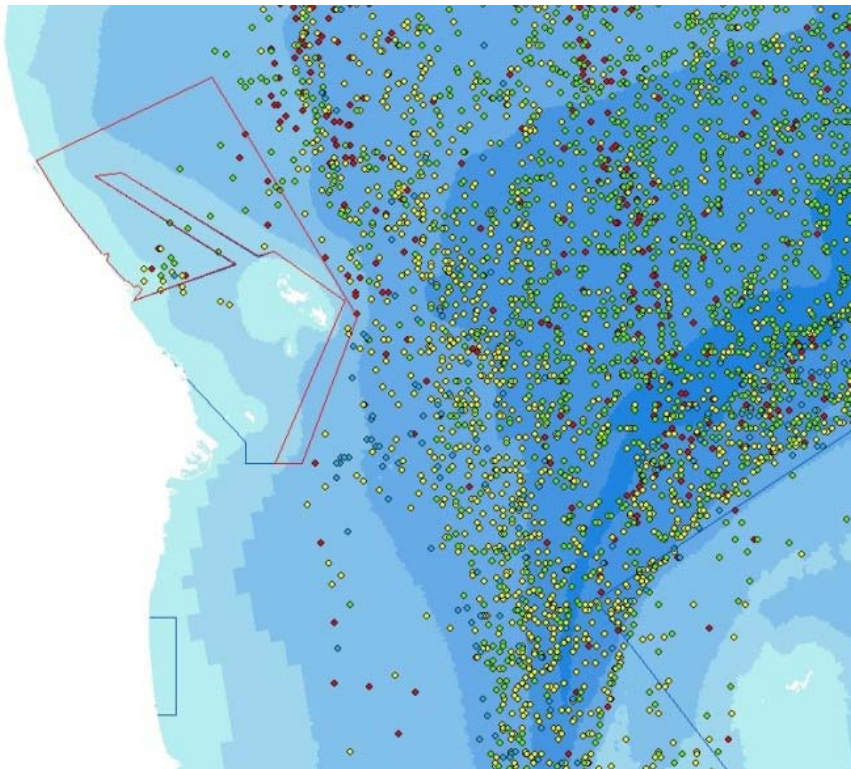
- kan læses på Naturstyrelsen hjemmeside, se
www.naturstyrelsen.dk under opslag om plan for dette Natura 2000-
område

Bilag 5. Fiskeriaktiviteter i Natura 2000-området

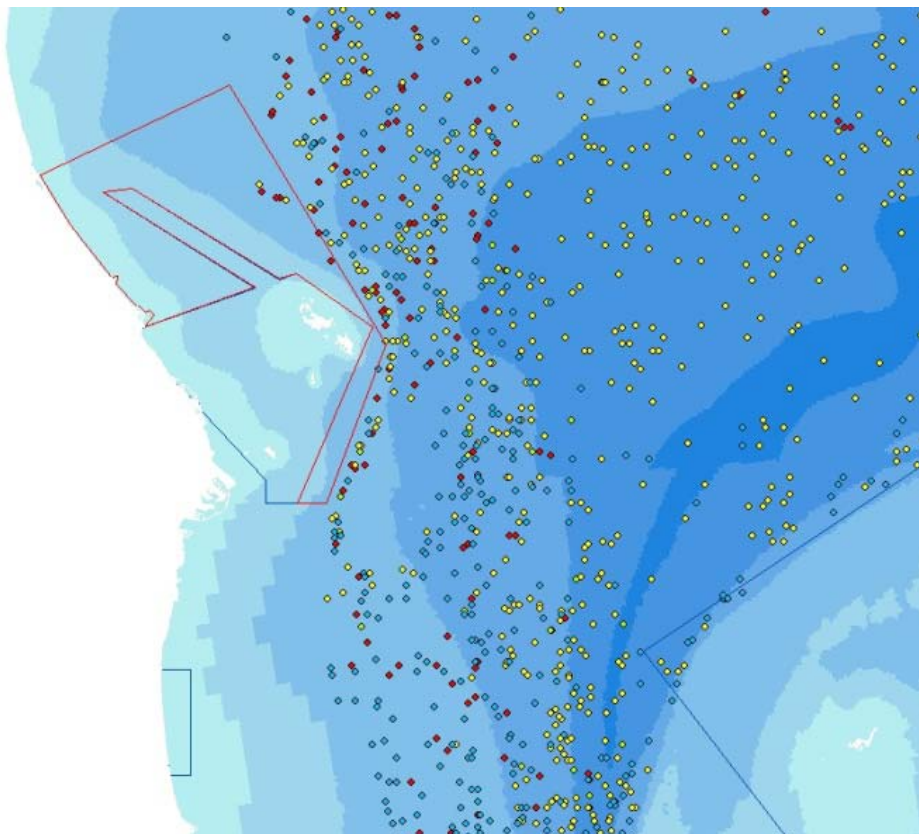
Fiskeriaktivitet ifølge VMS data fra 2009 for alle fartøjer over 15 meter er vist i redskabsinddelte kort. VMS står for Vessel Monitoring System, og er et satellitbaseret overvågningsystem for fiskefartøjer, der regelmæssigt sender data til fiskerimyndighederne om fartøjers position, kurs og fart.

VMS systemet er obligatorisk for fiskefartøjer over 15 meter (12 meter fra 1. januar 2012). Der sendes signaler hver time, og disse data giver således en indikation af det fiskerimønster, som var gældende for året 2009. Det præcise fiskeri fra fartøjer under 15 meter kendes ikke, da fartøjer under 15 meter i 2009 ikke var forpligtet til at have VMS om bord.

Fiskeriaktiviteten i området er ifølge Fiskeridirektoratet erhvervs-mæssigt trawl- og garnfiskeri. Fiskeri primært med garn.

Fiskeriaktivitet med bundtrawl ifølge VMS data i år 2009 fra både over 15 meter.

Fiskeriaktivitet med Pelagisk trawl ifølge VMS data i år 2009 fra både over 15 meter.

Fiskeriaktivitet i området ifølge høringsvar af 8. april 2011 fra Danmarks Fiskeriforening.

I området drives der snurrevodsfiskeri efter rødspætter, trawlfiskeri efter tunger, jomfruhummer og rødspætter samt pelagisk trawlfiskeri efter sild og brisling.

Natura 2000-plan

Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
www.nst.dk